

Raadsvoorstel

Onderwerp

Raadsvoorstel zienswijze ontwerpbegroting 2026 Reinigingsdienst Rd4

Raadsnummer	: OG 075
Portefeuillehouder	: Wethouder Franssen
Ambtelijke afdeling	: Advies en beleid
Vastgesteld door college	: Dinsdag 22 april 2025
Commissiebehandeling	: Donderdag 22 mei 2025
Commissie	: Ruimte, Economie & Duurzaamheid (RED)
Raadsbehandeling	: Donderdag 5 juni 2025

Samenvatting

De Gemeenschappelijke Regeling valt onder de vigerende voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en onder het toezicht van de Provincie Limburg. De twee dochtervennootschappen, Rd4 Facilitair Bedrijf B.V. en Rd4 Kringloop Bedrijf B.V., vallen niet onder het toezicht van de Provincie Limburg. De begroting moet worden opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. Hierdoor ontstaat er een situatie waarbij Rd4 een hybride structuur heeft.

Ontwerpbegroting 2026

De geconsolideerde begroting 2026 laat een stijging zien van € 3.5 miljoen ten opzichte van de begroting 2025.

Voor de gemeente Gulpen-Witterm is in de ontwerpbegroting (basispakket) een toename van 3.6 % voorzien ten opzichte van de begroting 2025 (exclusief het BOR pakket, zijnde een klein bedrag). De bedragen voor de gemeente Gulpen-Witterm wordt hiermee € 1.843.488.

In onze jaarschijf van 2026 is al een budget opgenomen van € 1.838.800.

Het verschil tussen de vorige jaar opgenomen budget en dit jaar begroting blijft bij deze beperkt (een stijging van € 4.688).

Resultaat 2024 gemeente Gulpen-Wittern:

Resultaat bedrijfsvoering € 18.910 + afrekening variabele component € 148.258 – bijdrage PMD-ketenregie € 15.087 wat leidt tot een positieve resultaat (te ontvangen) van € 152.141. Dit resultaat is in onze jaarrekening van 2024 verwerkt.

Deze resultaten zijn met name toe te schrijven aan voordelen in de verwerkingskosten (door aanbod en markttarieven) en lagere logistieke kosten vanwege een lagere inzet van uren.

Ontwerpmeerjarenraming 2027-2029

De meerjarenraming 2027–2029 laat een gemiddelde indexstijging van 4,3% zien. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de CO₂-belasting.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de Ontwerpbegroting 2026, toegezonden jaarstukken 2024, Ontwerpmeerjarenraming 2027-2029.
2. Een positieve zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 en ontwerp ontwerpmeerjarenraming 2027-2029 af te geven

Inleiding

Ontwerpbegroting 2026

Vanaf 2025 vervangt het Circulair Materialenplan (CMP) het LAP3 en ondersteunt het de transitie naar een circulaire economie. Gemeentelijk beleid richt zich hierbij steeds concreter op circulariteit. Tegelijkertijd hebben landelijke en regionale beleidsontwikkelingen én marktontwikkelingen een toenemende invloed op de begroting van Rd4.

De focus ligt op de intrinsieke motivatie van burgers en het verbeteren van grondstofkwaliteit. In 2026 opent het nieuwe grondstoffenpark in Margraten, waar circulaire activiteiten starten in samenwerking met partners en regionale onderwijsinstellingen.

De Rd4-gemeenten benadrukken het belang van regionale samenwerking en uniformiteit op het gebied van afval, grondstoffen, circulariteit en leefomgeving, met Rd4 als proactieve spil in de bestuurlijke en ambtelijke interactie.

Producentenverantwoordelijkheid speelt een groeiende rol in het verminderen van restafval. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de inzameling, maar hebben weinig invloed op productontwerp of -volume. Duidelijke beleidskaders zijn nodig om gemeenten grip te geven op afvalkosten en hun rol in de circulaire economie. De verantwoordelijkheid geldt al voor o.a. elektrische en elektronische apparaten, matrassen, textiel, batterijen en accu's, autowrakken, autobanden en alle consumentenverpakkingen en wordt mogelijk uitgebreid naar luiers (vanaf 2027).

Vanaf 2026 wordt, naast de bestaande afvalstoffenbelasting, ook een CO₂-heffing ingevoerd op de uitstoot van restafval. Deze zal de komende jaren oplopen tot een geschatte € 45 per ton.

Tot slot leidt de huidige economische situatie, waaronder de loon-prijsspiraal, tot stijgende arbeidskosten en hogere inkooprijzen bij marktpartijen.

Jaarstukken 2024

In 2024 zijn er volgende ontwikkelingen doorgemaakt welke effect hebben gehad op de gerealiseerde cijfers dan wel de basis leggen voor het jaar daarna:

- Verhuizing van het textiel sorteercentrum (TSC) naar een ander gebouw op de hoofdlocatie;
- Uitvoering van een proef met een waterstof inzamelvoertuig;
- Evaluatie Strategisch meerjarenplan;
- Sluiten meerjarig contract met WSP inzake sociale arbeid;
- Afronding van de PMD ketenregie periode t/m 2021;
- Ingebruikname op- en overslag voor restafval en verdere fysieke aanpassingen aan de locatie;
- Voorbereiden projecten Grondstoffenpark en kringloopwinkel Margraten en verplaatsing Regionaal sorteercentrum E-waste (RSC) op onze hoofdlocatie

Jaarcijfers 2024

- Het netto bedrijfsresultaat Rd4 na vennootschapsbelasting, beschikbaar voor uitkering aan de gemeenten, bedraagt € 400.911.
- Voor Gulpen-Wittern betekent dit een aandeel van € 18.910 (verdeeld op basis van het aantal aansluitingen).
- Het aandeel van gemeente Gulpen-Wittern in het weerstandsvermogen van Rd4 bedraagt € 98.410.
- Voor Gulpen-Wittern bedraagt de positieve afrekening van het basispakket € 148.258, en de negatieve afrekening van de PMD-ketenregie € 15.087, wat leidt tot een positieve

Voorziening Gulpen-Wittern (intern)

Door onder andere het positieve resultaat bij de Rd4 kunnen wij een storting doen in de voorziening afval hetgeen leidt tot de volgende stand van de voorziening:

- Stand per 01.01.2024 € 184.314
- Storting in 2024 € 71.507
- Stand per 31.12.2024 € 255.821
- verrekening van kosten van € 133.171.

Ontwerpmeerjarenraming 2027-2029

In het jaar 2024 werd er het Strategisch meerjarenplan voor de jaren 2022-2026 opnieuw tegen het licht gehouden en vastgesteld dat de routemap uit het plan nog steeds de juiste koers is voor de komende jaren. Er is samen met de beleidswerkgroep gewerkt aan de acties uit het Grondstoffenplan.

In de meerjarenraming 2027-2029 is er rekening gehouden met een reguliere indexering (2-3%). Er zijn geen beleidswijzigingen bekend of doorgerekend. De verwerkingskosten zijn berekend conform de huidige stand gekoppeld aan de verwachtingen. Daarin is meegenomen de impact van de belastingen, zoals geheven door het rijk op het verbranden van afvalstoffen (verbrandingsbelasting) en de uitstoot bij verbranding (CO2 heffing). Zonder wijzigingen in gedrag van de burgers of de producenten zal het huidige beleid tot vrijwel een verdubbeling van de verwerkingskosten in de komende 5 jaar leiden. Van de totale verwerkingskosten zal dan de helft uit belastingen bestaan. Dit

resulteert op totaalniveau in een gemiddelde index van 4.95% (2027), 4.43% (2028) en 3.63% (2029).

Beoogd effect / doelstelling

Ontwerpbegroting 2026

De ontwerpbegroting wordt aangeboden aan de deelnemende gemeenten zodat de raden een zienswijze kunnen indienen op de ontwerpbegroting. De zienswijze kan dan worden meegenomen bij het vaststellen van de definitieve begroting.

Argumenten

1.1 De ontwerpbegroting 2026 is opgesteld op basis van de te verwachten ontwikkelingen.

Binnen de afvalverwerking zijn de verwerkingstarieven afhankelijk van de markt. Hierdoor zijn met name de variabele kosten moeilijker in te schatten. Met betrekking tot de bedrijfsvoering zijn de kosten afhankelijk van brandstofprijzen, energielasten, CAO-onderhandelingen, beleidskeuzes etc. De begroting is dan ook opgesteld op basis van ervaring voorgaande jaren en de te verwachten beleidsontwikkelingen zoals vastgelegd in het grondstoffenplan.

1.2 De jaarrekening 2024 is positiever uitgevallen dan de begroting.

Dat er een positieve afrekening is van het basispakket is tweeledig. Aan de ene kant is er ongeveer een miljoen minder aan verwerkingskosten dan begroot. Anderzijds is er een kleine vijf ton te danken aan logistieke efficiëntie. Daarnaast is de afwikkeling van de afrekening PMD ketenregie t/m 2021 ter grootte van zo'n twee ton negatief verwerkt.

1.3 Tijdige beleidssturing op afvalkosten en circulariteit.

Het is noodzakelijk om tijdig beleidsmaatregelen te nemen om grip te houden op stijgende afvalkosten en om als gemeente effectief bij te dragen aan de transitie naar een circulaire economie. Zo werd er tijdens bezuinigingsmaatregelen bijvoorbeeld gekeken naar de ophaalfrequentie van GFT-afval in de wintermaanden, om de logistieke kosten te verlagen zonder grote impact op het serviceniveau. Dit voorstel wordt momenteel voorbereid.

Late zindelijkheid bij peuters leidt tot stijgende luieraafvalkosten en extra milieubelasting. Een preventieve aanpak draagt bij aan afvalkostenbeheersing, vermindering van luieraafval en verwerkingskosten, en aan circulariteitsdoelen. Binnen de Rd4-gemeenten wordt de introductie van Toddy's Plasklas in 2025 voorbereid: een landelijk erkende, laagdrempelige oudertraining ontwikkeld door Ready for Potty en ondersteund door de GGD. De Plasklas stimuleert tijdige zindelijkheid via bewustwording, praktische ondersteuning en positieve opvoeding. Dit leidt tot minder luieraafval per kind en structurele verlaging van afvalverwerkingskosten. De Provincie ondersteunt het initiatief financieel. Invoering sluit aan op het Grondstoffenplan 2022–2026 onder het thema afvalpreventie.

Kanttekeningen en risico's

Ontwerpbegroting 2026

- Gemeenten ontvangen in 2026 minder middelen vanuit het Rijk.
Onder leiding van het algemeen bestuur is samen met beleids- en financiële ambtenaren een traject gestart om mogelijke besparingen te evalueren, zonder dat dit ten koste gaat van het serviceniveau of de doelstellingen uit het Grondstoffenplan 2022–2026.
- Circulaire inspanningen leiden op dit moment tot kostenverhoging voor burgers.

De belasting op afvalverbranding stijgt, terwijl het volume van te verbranden materiaal niet afneemt. Er is geen daling zichtbaar in het aanbod van afvalstromen waarvoor verbranding de enige optie is.

- Hergebruik van grondstoffen is technisch mogelijk, maar wordt onvoldoende gestimuleerd door de overheid.
- Consumenten hebben te weinig keuzemogelijkheden, doordat producenten slechts beperkte duurzame alternatieven bieden.
- De transitie naar circulariteit in de gehele keten verloopt traag, vanwege een gebrek aan sturing en beschikbare alternatieven.
- De financiële druk op gemeenten en burgers neemt toe, doordat kosten oplopen zonder dat er voldoende systeemverandering plaatsvindt.

Kosten en dekking

Ontwerpbegroting 2026

Zie de samenvatting inzake de begrotingsontwikkeling 2026 versus 2025.

Besparingen

Gemeenten hebben gewezen op het financiële ravijnjaar 2026, waarin zij minder middelen ontvangen van het Rijk. Hoewel Rd4 werkt binnen een taakveld dat wordt gefinancierd via afvalstoffenheffing, is actief gezocht naar besparingen zonder het serviceniveau te verlagen. Dit resulteerde in een besparing van € 843.000, door:

- Efficiëntere bedrijfsvoering (€570.000)
- Pauzering extra reservering voor verduurzaming wagenpark (€ 148.000)
- Extra omzet via pop-up kringloopwinkels (€ 100.000)
- Striktere naleving klachttermijnen (€ 25.000)

Deze maatregelen zijn onderdeel van een breder traject gestart medio 2024 samen met de 10 deelnemende gemeenten.

Jaarrekening 2024

Zie de samenvatting inzake de opbouw van het weerstandsvermogen.

Uitvoering, planning en communicatie

Na vaststelling van de zienswijze zal de zienswijze worden gecommuniceerd met het dagelijks bestuur van de GR Rd4. Zij zullen de zienswijze meenemen bij de vaststelling van de definitieve begroting.

Bijbehorende documenten

Onderwerp	Poststuknummer	Zaakdossier
Raadsbesluit	G.25.01419	
Uitgaande brief zienswijze	G.25.01424	
Ontwerpbegroting 2026	B.25.01135	
Jaarrekening 2024	B.25.01132	